

2006-09-14

PERSCOMMUNIQUÉ

Markante trends in de begroting van de Europese Unie

(Artikel gepubliceerd in het Economisch Tijdschrift van het 3de kwartaal 2006)

De begroting van de Europese Unie (EU) vertoont een aantal specifieke kenmerken die haar verschillend maken van de begrotingen van de lidstaten: ze mag in principe nooit een tekort vertonen en er is een bijzondere besluitvorming. De structuur en de maximale uitgaven worden voor een periode van zeven jaar vastgelegd in de Financiële Vooruitzichten.

Vergeleken met het bruto nationaal inkomen (bni) van de EU en met de nationale begrotingen van de lidstaten is de EU-begroting een kleine begroting, die echter over de jaren heen is gegroeid en zich recentelijk rond 1 pct. van het bni heeft gestabiliseerd. De uitgaven worden in steeds geringere mate gefinancierd via invoerheffingen en afdrachten van de lidstaten op basis van de BTW-grondslag en, in toenemende mate, op basis van de omvang van het bni van elke lidstaat. Het Verenigd Koninkrijk geniet een specifieke korting. De armere lidstaten zijn allemaal netto-ontvangers uit de EU-begroting, terwijl de rijkere nettobetalers zijn.

Het belang van de uitgaven voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid, historisch de belangrijkste EU-uitgaven, vermindert voortdurend ten voordele van de uitgaven voor het cohesiebeleid. Sinds het begin van de jaren negentig is het gemeenschappelijk landbouwbeleid drastisch hervormd, waarbij de inkomenssteun aan de landbouwers meer en meer wordt losgekoppeld van hun productie en de prijzen dichter aansluiten bij de wereldmarktprijzen. De voor de structuurfondsen en het cohesiefonds bestemde middelen zijn in de loop der jaren aanzienlijk toegenomen. De ontwikkeling van het bruto binnenlands product per inwoner in de vier voormalige 'cohesiefondslanden' (Ierland, Griekenland, Portugal en Spanje) ten opzichte van het gemiddelde in de EU laat wel een zekere tendens naar economische convergentie in de Unie vermoeden, maar over de bijdrage van het cohesiebeleid aan de inkomensconvergentie tussen regio's lopen de meningen uiteen.

De voorstellen van de Europese Commissie inzake de Financiële Vooruitzichten 2007-2013 hielden een aanzienlijke verhoging in van de uitgaven en legden de klemtoon op de verwezenlijking van de Lissabondoelstellingen. Deze voorstellen gingen echter te ver voor de lidstaten; langdurige onderhandelingen op het niveau van de Europese Raad resulteerden in december 2005 in een compromis waarbij het uitgavenplafond werd vastgesteld op 1 pct. bni in 2013 en de verdeling opnieuw dichter aansloot bij de huidige uitgavenstructuur. Na moeizame onderhandelingen met het Europees Parlement werd op 17 mei 2006 een nieuw Interinstitutioneel Akkoord ondertekend.